

# MARIBORSKI D

Državna licejska knjižnica  
v Ljubljani

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.  
četrtletno K 30.—.  
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inzerati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sobota 29. maja 1920.

Št. 118.

## Poljska prosi Francijo pomoči.

Debatà o vladni deklaraciji. — Padanje cen po svetu. — Ameriški senat odklonil mandat nad Armenijo.

Deželan:

### Stanovski boji.

Narava nam je letos bogato obložila mizo. Na poljih se zibljejo bujna žita, vinske gorice in sadno drevje so razkošno obdarjene z nastavki, razsežne senožeti, polne nebeško-lepega cvetja, nam obetajo bogato košnjo.

Res je sicer, da setev še ni pod streho, da je še vse to bogatstvo v božjih rokah. Smelo pa trdimo že sedaj, da bomo imeli letos trikrat toliko živil za nas in za domače živali, kakor v navadnih letih.

Narava torej ne črta naše mlade domovine. Popolnoma naravnim potem mora pri nas izginiti draginja, nam dovoliti bogat izvoz in s tem v naš dobrobit rešiti valutno vprašanje. V tem oziru se nam torej obeta lepša bodočnost.

Da bo pa ta sreča popolna, treba je v prvi vrsti jasnih ciljev. Zavedati se moramo kam in kaj hočemo, ker vse je odvisno samo le od nas samih.

Sto glav — sto misli... Ljudje smo! Različni so naši temperamenti, neenaki naši

nazori. Ni se torej čuditi, da imamo tudi za to udeležitev popolnoma različna mnenja.

Kot preprost seljak, kot človek, ki živi od svoje mladosti med preprostim narodom, ki se ni nikoli kopal v razkošju bogatstva in umazanem velikomestnem življenju, domišljam si ta smoter doseči pod sledečimi pogoji:

Spoštujmo delo. Delo je po mojem skromnem mnenju dvojno. Eni delajo z rokami, drugi pa z glavo. Prvo delo nazivamo telesno, drugo pa duševno. Pravici na ljubo pa omenim, da je prvo zvezano več ali manj z duševnimi lastnostmi, drugo s telesnimi silami. Bebec ne opravi nobenega dela dovršeno. Duševni in telesni delavci so drug na drugega navezani, so bratje med seboj. Brez prvih si prav tako kakor brez drugih ne morem predstavljati človeške družbe, še manj moderne države. Spoštujmo torej preprostega rokodelca in obrtnika, dajmo pravice trpinu kmetu; dajmo pa tudi zasluženemu priznanje vsem uradnikom. Naši nasprotniki govorijo navadno le o kmetu in duhovnikih. To pa ni prav. Vsi stanovi, vsi sloji delajo v dobrobit človeške družbe in države. Da posamezni nimajo vsi toliko lastne zemlje,

kolikor je zahteva predpogoj srečne eksistence, da le izvoljeni nosijo tonzure, da je gospodar obširnih zemljič preobložen z delom, tega ni zakrivil poedin individij, temveč te pojave je rodila človeška družba sama in jih raditega mora celokupno sama nositi.

Raditega obsojam napade, kakršne je uprizorila »Straža« zadnje čase na naše duševne delavce, češ, da so to pohajkači. Kaj takega more roditi le hudobija ali pa nevednost in neumnost. Jaz za svojo osebo ne poznam »brezposelnih« služb in še manj za iste »zasluženih« odslovitev ter se nad podobnimi napadi zgražam.

Navadnih delavcev ima po mojem mnenju domovina toliko, kolikor ima zdravih in normalnih ljudi. Duševnih delavcev pa nam podari nebo malo. Ti ljudje se meni dozdevajo biseri v pesku človeške družbe. Njim bi naj nihče ne jemal duševnega poleta, njim bi naj nihče ne grenil po usodi začrtanega pota. Duševni velikan te ali one politične struje bodi v ustvarjanju svojih umotvorov popolnoma prost in odgovoren le svojemu Stvarniku.

Črtim sovraštvo in maščevanje. A ti ti-

### Ščurki.

Gavdij Patron je pripovedoval svoje zgodbe in ko so se nekateri čudili njegovi dobri volji, je rekel:

»Povem vam še eno in se nikar ne čudite. Poznal sem človeka, ki je imel lepo hišo, rekel bi skoraj, da je bilo celo posestvo z vrtom, njivami, gozdovi in pašniki. Ta človek je ljubil svoj dom nad vse; svojo hišo je okrasil s cvetjem, pred vrati je vsadil vinsko trto in na oknih so cvetele rože. Toda zgodilo se je nekaj strašnega: ščurki so mu preplavili hišo; mislite si to strašno golazen, ako jo najdete povsod, kamor stopite. Bilo je tako kakor n. pr. v onih deželah, kjer se pojavijo kobilice. Tam pravijo — je vse zeleno — in tako je bilo vse črno v hiši mojega prijatelja; ako je segel po kruhu — sedi ščurek na njem, sede k mizi — ščurek je v jedi, poseže na polico — ščurek je tam, leže v posteljo — ščurek je na vzglavju, obuje čevlji — ščurek je v čevlju. Po peči, kjer se je kisalo mleko, jih je bilo na kupe, v omari in okoli ognjišča je vse mrgolelo. Človek je bil obupan, kajti zdelo se mu je, da ga bodo ščurki pregnali iz hiše. Odprl je okna, prezračil je sobe, polil je tla z vodo, pometel z metlo vse prostore — bilo je kakor zakleto. Po noči je oživela cela hiša in

ščurki so lezli čez pohištvo, da je postalo človeka strah in groza. Prijatelji so mu svetovali razna sredstva — toda vse zaman. Naenkrat pa se je zgodilo nekaj strašnega; otroci so se igrali z ognjem in nastal je strašen požar. Ko je človek zagledal, kako gori njegova hiša, je od radosti poskočil, kajti vedel je, da je s tem prišla rešitev. Prihiti so gasilci na pomoč on pa je rekel: »Pustite da zgori vse do tal in še globoko v zemljo, da se tako očisti zemljišče, kjer bo stala nova hiša«.

In je gledal mirno, kako so popadale stene in plamen je lizal po tleh, kakor da hoče uničiti vse globoko v zemljo. Tri dni je gorelo neprestano, da je komaj ostal sled prejšnje zgradbe. »Rešen sem«, je rekel človek, ko je stopil četrti dan na pogorišče in je začel rahljati zemljo, da bi pogledal, ali je seglo dovolj globoko. V pepelu je videl nešteto ščurkov, ki so zgoreli v velikem plamenu in vse okoli je bilo očiščeno od strašne golazni. Tu se je naenkrat pojavil iz luknje živ ščurek in je pogledal v božji svet. Človek je zgrabil bat in je zabil luknjo in vse špranje na okoli. Nato je vse polil z vodo in je pospravil navlako, da je bilo odstranjeno vse, kar je bilo starega.

Spomladi je začel staviti nov dom. Sezidal je lepo novo hišo, uredil je vrt naokoli,

nasejal je rož in celo trto je zopet zasadil. Po dolgem trudu je legel zopet v svoji hiši spat. In glej, tu in tam so se zasvetile črne oči: cik, cik... Človek je planil iz sna in je gledal. V resnici, ščurki so bili zopet tu. Ni jih uničil ne plamen, ne požar, ne voda, ne bat. Zarili so se v zemljo, prestali so vso nesrečo v svojem zatišju in zdaj so lezli zopet na dan. Počasi so se shajali in kakor da so se klicali so se oglašali iz vseh kotov. Njih čirikanje je bilo kakor pesem:

»Mi smo sinovi tme, mi smo nepremagljivi, nas nihče ne uniči«.

Peli so mrtvaško pesem vsem, kar je bilo v hiši lepega in novega. Človek je planil iz sobe. Zunaj je bila jasna noč; zdelo se mu je, da vidi ščurke, kako v črni procesiji lezejo skozi ves njegov dom in se zopet vračajo v svoje luknje. In vse to se bo ponavljalo dan na dan, leto za letom. Premišljal je, kaj bi storil.

»Zažgi še enkrat« mu je šepetal hudobni duh, »premalu globoko je vse pogorelo«.

»Še enkrat«, je pomislil človek, in srce ga je zabolelo.

Zvezal je bakljo, zažgal je suhi les in je planil v hišo...

Drugo vam je znano, je končal Gavdij Patron.



pični napadi me tako jasno kličejo, da se v naslednjih vrsticah moram ravnati po reku: »Klin s klinom,« ter vprašati »Stražo«, ali nima tudi ona v njenem uredništvu ljudi, katere bi preprosta kmetška duša imenovala brezposelne in jih štela raditega med »šaro« človeške družbe. Za svojo osebo jih kot veren demokrat upoštevam in cenim. Raditega jim tudi ne zavadam težavne službe in morebitne dobre plače.

Boj proti posameznim stanovom je najgrša in najslabša stran današnje politike. Ta boj ne more nikoli roditi uspeha, vsaj onega uspeha ne, katerega zasledujejo posamezniki, ki ta boj bijejo. Iz boja stanu proti stanu se more roditi samo zloba in škoda in to za obe stranki in za celokupno človeštvo sploh. Kajti nikoli se ne bo zgodilo, da bi na svetu vladal in odločeval samo en stan. Kakor je posamezen človek navezan na druge ljudi, tako so tudi poedini stanovi tesno navezani na druge stanove, ker vsi so nam za napredek in procvit, tako gospodarski, materijalen, kakor tudi duševni, kulturni, neobhodno potrebni.

Pojdimo torej z dobro voljo med narod, odpravimo terorizem posameznih kast, označimo povsod in vsikdar važnost in potrebo vseh stanov, ocenjujmo pravično njihovo delo ter širimo ljubezen in bratstvo.

Če bo stala enkrat pretežna večina našega naroda na tem stališču, potem komaj bo naša domovina demokratična država, potem komaj zavladata v njej mir in blagostanje.

## Jugoslavija ali SHS?

Mi glede tega vprašanja nismo tako občutljivi kakor druga dva dela našega troimenega naroda. Hrvatje in Srbi nečejo, da bi izginilo njih ime v skupnem imenu Jugoslavija, zato še sedaj pišemo svoj SHS; kakor če bi n. pr. Belgijci pisali: kraljestvo Belgijcev, Flamov in Bretanjcev (BFB) ali pa Nemci n. pr. republika: Prusov, Bavarcev, Sasov, Virtemberžanov itd. ali za Čehoslovake: republika Čehov, Moravcev in Slovakov (ČMS). Takim stvarjem se drugod smejejo, pri nas so to resna — vprašanja. Doslej, ko je bilo še vse v razvoju, smo čakali, da čas to uredi, zdaj pa se bliža ustava in vprašanje postaja čim dalje bolj nujno.

„Slov. Narod“ je že prinesel članek, kjer predlaga, da se sprejme ime „Jugoslavija“. Pod tem imenom nas pozna tudi svet. Toda separatisti bodo proti temu in morebiti bo še mnogo boja predno bo zmagala — zdrava pamet. Isto velja glede jezika. Načrt ustave pravi, da je drž. jezik srbohrvaščina. Dobro. Za slovenske pokrajine je uradni jezik slovenščina. Prav. To se da yse lepo urediti. Zdaj pa pride separatist in se gode n. pr. take-le stvari: v Zagreb pride akt v cirilici in uradnik ga vrne v Beograd s pripombo: nečitljivo. Ali pa: v Beograd pride slovenski akt in v ministristvu ga ne sprejmejo, češ da ne razumejo. Tako se delajo vprašanja, ki niso vprašanja.

V „Slov. Narodu“ se je pojavilo nekaj člankov o slovenskem jeziku: eni hočejo nekaj jugoslovenski jezik, drugi upajo, da bo slovenščina izginila pred srbohrvaščino in tretji mislijo, da se da to uradno urediti. Vse to so vprašanja, ki bi jih ne smelo biti. S stališča našega narodnega in državnega edinstva so to žalostni pojavi, ki samo dokazujejo, kako daleč smo še od tega, ker bi morali biti. V naših

šolah, kjer bi se bilo moralo to vprašanje najprej razrešiti, sploh nismo prišli od prvih naredb.

Prof. Belič v „Jugoslov. Njivi“ dobro govori o vprašanju cirilice. Mi mislimo, da cirilice ni treba, poleg tega hočemo biti Jugoslovenci. Mi pozabljamo, da se bo pričela vsa naša orientacija na slov. vzhod in tam se piše in tiska vse v cirilici. Zato je dokaz naše kratkovidnosti, če je to za nas še — vprašanje. Tudi tu ima šola svojo dolžnost.

Kakor rečeno o tem so danes debate po časopisih — pride pa čas, ko se bo treba odločiti, da pridemo do one enotnosti, ki bo edini pravi temelj države. Nas je ustvarila ideja skupnosti, mi pa moramo sedaj dati obliko tej skupnosti v svoji zunanosti, torej pred vsem v imenu in v jeziku. Nasilno se ne bo dalo ne eno, ne drugo izvesti: Jugosloven mora biti več nego pokrajinsko ime, s tem pa ni rečeno, da komu branimo biti ponosen Srb, Hrvat, ali Slovenec. Drž. jezik je srbohrvaščina, s tem pa ni rečeno, da je treba odpraviti to ali ono, kar s o nar. kulture prinesle v zgodovini s seboj. Povdarjanje takih vprašanj bi vzbudilo vprašanje — o nas sploh.

## Dnevne vesti.

**Himen.** Danes sta se poročila v Rušah gospodična Rozika Pinter in gosp. Rajmund Glaser. Bilo srečno.

„Straža“. Pisanje tega »katoliškega« lista postaja od številke do številke bolj ogabno, tako ogabno, da se človeku že kar stidi. Posebno ogabno so zadnje številke v katerih se pozna, da se je vrnil »pedagog« Verstovšek z agitacijskega potovanja domov, kajti kolikor nam je znano je duševni oče najogabnejših stvari v »Straži« ravno ta gospod. Ob takem pisanju niti najpoštenjši človek ne more ostati miren in če se glase včasih odgovori v našem listu malo ostro, je kriv ta »katoliški« list sam. Kajti če on sam ne uvaža onega Kristusovega nauka o odpuščanju ter mesto, da bi odpustil, lopne po vsakem, ki se mu približa, in če končno blati na najinfamnejši način našo stranko in posamezne njene može, naj ne zahteva, da ga bomo mi božali. Včeraj se zgraža nad našim pisanjem, mi pa svetujemo gospodoma Verstovškemu in Golecu naj raje pogledata in pazno prečitata ono, kar sta napisala onadva v »Straži« pa smo prepričani, da se bosta imela nad tem svojim delom dovolj prilike zgražati. Dobro se še spominjamo in se bomo gotovo vedno one notice, ki so jo prinesle malo pred svojo smrtjo katoliške »Male novice« kjer je bilo govora o »bezganja zmožnih bolnikov in sestrak« v vojaški bolnici. Ne vlačili bi te ostudnosti katoliških duhovnikov na dan, ker ne spada v list, ter bi jo pošten človek niti v intimni družbi ne spregovoril, toda do tega smo prisiljeni, da pokažemo kje je nesramnost in nespodobnost. Stopinjo kulture naših klerikalcev krog »Straže« pa najbolj kažejo njeni napadi na »Jugoslovensko Matico«, na »žensko društvo«, na dr. Iv. Laha i. t. d. Naš članek o ljubljanski teološki fakulteti napada z praznimi frazami in zafrkacijami, našim trditvam in svojim zafrkacijam pa nikjer ne postavlja nasproti dokazov. Če pa hoče ravno vedeti, li povemo še več, da je ta članek izšel iz ljubljanskih črnokostumiranih krogov. Sicer pa se ne splača s tem listom dalje prerekati, dovolj naj bo to, da smo dobili nedavno dopise katoliških duhovnikov kateri sami obsojajo njeno pisanje ter se sramujejo, da nosi ta list naslov katoliški.

„Theresienhof.“ Našo zadnjo notico o napisu „Theresienhof“ je občinstvo po večini napačno razumelo. Mi smo prav dobro vedeli da ime „Theresienhof“ ne izhaja od znane avstrijske cesarice Marije Terezije, ampak od imena Terezija, opomnili pa smo na to pri spodobu radi tega, da pokažemo podobnost,

katera zavede brez izjeme vse tujce, ki pridejo v naše mesto do te kombinacije. Govorili smo že z mnogimi tujci, toda vsi so bili uverjeni, dokler niso dobili pojasnila, da je to ime v zvezi z omenjeno cesarico. Sicer pa, kaj je treba toliko brezpomembnih besed? Ime naj se odstrani, ker sicer prav gotovo ne bo nikoli miru. Če že mora biti to ime, ki je nekak spomin, naj se posloveni v „Terezijin dvor,“ pa bo mir besedi. Kar se pa tiče Tegetthoffa so nam dali najboljši zgled Gradčani sami, ki so v zadnji seji sklenili prekrstiti Tegetthoffov most čez Muro. Če ga avstrijski Nemci več ne rabijo, ga rabimo še manj mi.

**Radikalci o slovenskih strankah.** Čudna so pota usode in nemogoče postane lahko mogoče. Tako je postala kri in meso tudi nemogočnost, da so se pobratili srbski radikalci z našimi klerikalci ter jih sedaj hvallijo v svojem časopisu. „Samouprava“ opisuje naše klerikalce ter jim pripisuje vse mogoče dobre lastnosti, katerih nikoli niso imeli in za sluge, katerih nihče ne pozna. Ironija pa je, kar piše o demokratih. Slovenski demokrati so po besedah „Samouprave“ zbirali vedno „pod svojo zastavo raznorodne socijalne ljudi.“ Če nas Srbi niso poznali poprej to ni bilo čudno, da pa nas ne poznajo niti danes, ko živijo skupaj z namj v eni državi, to je neodpuščljiva malomarnost, ali pa je vse to le namenoma razširjena laž, kar o nas pišejo. V obeh slučajih pa je to škodljivo ne le za nas, ampak in to še v prvi vrsti za Srbe same. Demokrati so po mnenju srbskih radikalcev „družili raznorodne elemente“ oni demokrati, ki so že zdavnaj pred svetovno vojno bili Jugoslovenci, ki so pozneje ob začetku svetovne vojne umirali za to svoje prepričanje na večalih in po ječah, oni demokrati brez katerih bi nikoli ne bilo Jugoslavije in brez katerih bi tudi Srbi danes najbrž ne bili to kar so. Narodni pa so bili po njihovem mnenju naši klerikalci, oni klerikalci, ki so bili najbolj zagrizeni avstrijci in najuda-nejši hlapci klerikalne Habsburške dinastije, oni klerikalci, ki so že pred vojno preganjali demokrate radi jugoslovenstva, oni klerikalci, ki so ob začetku vojne spravili v ječe, na vislice, v smrt in internacije tisoče demokratov radi te ideje, ki so prirejali shode ter kričali: „Maščevanje srbskim kraljevim morilcem, pobesiti vse Srbe od prvega do zadnjega!“ Ti slovenski klerikalci, ki so potem agitirali za sveto vojno proti Srbiji, ki so agitirali za avstrijska vojna posojila, ki so jih podpisovali v milijonih, ti so danes v radikalnih očeh edino-narodni element v Sloveniji. Čudna, prečudna so pota usode in če se nekega dne zgodi, da nata kdo poreče, da so bili slovenski demokrati jugoslovenski rablji, se prav nič ne bomo čudili, kajti na svetu je pač vse mogoče.

**Iz mariborskega občinskega sosveta** so izstopili g. dr. Rosina, Weigl in Jarh, ker se ne strinjajo s enostranskim postopanjem vladnega komisarja dr. Leskovarja v zadevi načina pomnožitve števila sosvetnikov, ter v zadevi volitev članov v upravni svet mestne hranilnice.

**Podgan v skladišču južne železnice** kar mrgoli. V noči pred temi še človek ni varen, manje torej drugo blago, ki čez noč leži tam. Ravnateljstvo železnice se toraj opozarja, da ukrene nemudoma vse potrebno, da se ta zalega na kak način uniči. Kako pridejo stranke do tega, da bi morale sprejemati od podgan poškodovano blago?

**Naši stavbeni delavci za Francijo.** Svoječasno je zaprosila francoska vlada za 2000 naših stavbenih delavcev, kar pa je naša vlada odklonila, sedaj pa je, ko je uvidela, da ti delavci pri nas nimajo dela, dovolila odhod in tako bo 2000 naših delavcev gradilo Francozom hiše, naši ljudje pa bodo morali še naprej stanovati po luknjah in vagonih. Sicer smo dobili nedavno famozno odredbo o odpovedi stanovanj delavcem in uradnikom večjih milijonskih podjetij, toda to ni privedlo do tega, da bi se gradile nove hiše, ampak je celo stanovanjsko mizerijo le še bolj poslabšalo. Naši milijonarji nočejo graditi ampak nalagajo raje svoj denar v inozemstvu v tujih, boljših valutah. Sicer pa se



v Ljubljani vendarle nekaj gradi, pri nas v Mariboru pa še pasje bajte ne.

**Učiteljski zdraviliški dom v Rog. Slatini.** Pod tem naslovom se je ustanovila zadruga, katere namen je ustanovitev in vzdrževanje zdraviliškega doma v Rog. Slatini za člane učiteljskega stanu. Kakor čujemo, se zadruga že poteguje za nakup neke hiše.

**Scotus Viator** — znani angleški novinar Seton Watson, ki si je pridobil za naš narod neveljavih zaslug, poseti na svojem potovanju po Jugoslaviji tudi Ljubljano. Najprej se je mudil v Zagrebu sedaj je v Beogradu in pride na povratku v Ljubljano.

**Odkritje Krekovega nagrobnega spomenika** se vrši jutri, 30. t. m. ob 11. uri dopoldne na pokopališču sv. Križa v Ljubljani na slovesen način. — Spomenik je delo domačega kiparja Lojzeta Dolinarja.

**Jugosloveni na Dunaju** so si 9. tm. ustanovili svoj »Jugoslovenski klub.« — Predsednik je dr. Josip Škarica; v odboru sta med drugimi dr. Mir. Ploj in dr. F. Babnik.

**Gojenci za 4. pešadijsko podoficirsko šolo v Zagrebu** se sprejemajo dnevno med 9. in 12. uro v vojašnici grofa Kulmerja v Zagrebu in sicer do 1. junija 1920.

**Glasovirsko sviranje** se vrši vsak dan od 19. ure dalje na vrtu restavracije »Maribor« na Grajskem trgu. Senčnati in hladni prostori so najprimernejši kraj za odpočitek, dobra vina po jako znižanih cenah in sveže pivo pa okrepčilo.

**Razstava o zajčjereji.** Spodnještajersko društvo za zajčjerejo priredi dne 6. junija 1920 v Halbwidlovi gostilni »Pri rdečem ježu« v Vetrinjski ulici števil. 24 razstavo o zajčjereji. Otvoritev in predavanje o zajčjereji se vrši ob 10. uri predpoldne, zaključí pa se približno ob 18. uri zvečer. Razstavi se samo dobre, pristne in priporočljive pasme. (Zajčjereja, ki se še vedno premalo upošteva je priporočljiva posebno danes, ko so meso in kože tako drage. Pri razstavi se bo razpravljalo in pojasnilo o zajčjereji in katere pasme so najboljše. Obisk te razstave se priporoča osobito onim, ki se že bavijo ali pa ki se nameravajo baviti z njo.

**Samomor.** Danes krog 9. ure dopoldan je skočilo s starega mostu v Dravo neko, kakih osemnajst let staro dekle. Na novem mostu se je nabralo vse črno občinstvo, ki jo nestrno pričakovalo, da se dekle zopet prikaže na površini, toda zaman, ni je bilo več. Drava jo je požrla. Kdo je bilo to dekle in zakaj je izvršilo samomor nam še ni znano.

**Iz Zrkovc** smo prejeli sledeč dopis ter ga priobčujemo. »Velecenjeni gospod urednik! Po daljši odsotnosti vrnivši se zopet v domovino bil sem opozorjen na dopis iz Zrkovc v št. 96 »Mariborskega Delavca« od 30. aprila t. l. Nisem bil, ko sem tisti dopis čital, celo nič razžaljen, kar se moje skromne osebe tiče, temveč sem se prav srčno smejal, ker ima dopisnik mnogo fantazije in šaljivosti. Škoda, da se prenos občinske deske od hiše dosedanjega župana g. Sela na hišo sedanjega gerenta g. Rebernika ni po nasvetovanem sporedu vršil — imeli bi bili občani Zrkovc v teh resnih časih vendar kaj za smejati. Ali ker si je dopisnik — pesnik le preveč licentiae poeticae dovolil, bodi mi dovoljeno, da sledeče pribijem: V svetovni vojski, ki nam je zedinjeno jugoslovensko državo stvorila, se ja z prav nič nisem fronte ogibal — kakor mi dopisnik očita — temveč pri bivši a. o. vojni mornarici bil v aktivni službi cele štiri leta v najprvi fronti, v Pulju. Kako je tam bilo, o tem dopisnik pač nima nobenega pojma, že iz tega vzroka ne, ker je — kakor se mi dozdeva — celo vojno prav varno v Mariborski okolici ali v Mariboru samem prebil. Dovolite mi, velecenjeni gospod urednik, da smem v Vašem cenjenem listu še sledeče omeniti: Na shodu »kmetsko-delavske zveze« pri Devici Mariji v Brezju 11. aprila t. l., ko sem iz gole radovednosti g. govornika poslušal in se z njim malo spri, mi je baje eden navzočih zaklical »da

sem tudi jaz eden tistih oficirjev, ki so v svetovni vojni »puršom« tobak kradli — jaz sam teh besed nisem slišal. Temu nasproti konstatiram, da pri bivši a. o. mornarici sploh ni bila navada oficirjev in uradnikov krasti, posebno pa ne »puršom« tobak — to tudi še iz tega razloga ni bilo mogoče, ker vojna mornarica ni imela »puršov« enako a. o. vojni na suhem — tedaj tudi jaz ne! Z odličnim spoštovanjem. Rupert Pivec, pom. generalni intendant v. p.»

**Ptuj.** »Glasbena Matica« v Ptuj priredi 1. junija velik simf. koncert, pri katerem sodelujejo tudi naši umetniki »Gl. Matice« v Mariboru, gđ. R. Deyl in prof. Jan Šlais.

**Zbiralna akcija za rešilni auto.** Gospodična Valerija Friedl, hčerka gospoda hotelirja Friedla je nabrala po lastni iniciativi sledeče večje svote: Ravnatelj Draca iz Čakovca 400 K; Kraus, Osjek, F. Wiesthaler, dr. Ettinger iz Ptuja po 200 K; Jurković 120 K; Simpor, Friedl, Durafour, Gesjevac, Baumsteiger iz Čakovca, Tnuč iz Zagreba, Jurković iz Zagreba po 100 K; Majerčak iz Čakovca, Miloradović iz Beograda, Mikajević iz Beograda, Vičič, Schmidt, Kerschbaumer, Jazbinšek, Weiss iz Čakovca, Bosnjaković iz Novoga Sada po 50 K; Rosenfeld, Veselič iz Zagreba, Beer, Grüner in Polak po 40 K; Grabner 30 K; Sertič iz Sarajeva, Gruber iz Dunaja, Curk, Koritnik, Richter, Bivec, Rajner po 20 K; Majačak iz Čakovca, Juhček, Palogelj, Kisbak iz Gradca, Rössler, Korazila, Hrovat, Vračko, Maglandar, Richter po 10 K; neimenovan 9 K. Skupaj 3419 K. Ista gospodična je nabrala pri razprodaji znakov 500 K ter tako dosegla skupno največjo svoto 3919 K. Carinarni mariborskega carinskega urada so nabrali ter doposlali po g. Subotiću 820 K. Darovali so: Milović in Subotić po 100 K; Kronpal, Nabergoj, Pavlovič po 30 K; Marica, Sedlar, Točič, Gabrijel, Peternel, Hladnik, Aupusković, Gratalović, Medanič, Serainik, Tičič, Petrovacki, Miločević, Zorjeh, Batorij, Stojanović, Dimitrijevič, Pavlovič, Goistan, Diukić, Ostapović, Povalej, Roučelj, Krislić in Ukmar po 10 K; Jakovečič, Savković in Pejeli po 10 K; Skupaj torej 820 K. Uspeh sedmega dne: Kociančič 150 K; Gödel-Lannoy Nedog, Heller, Potočnik, podružnica skladišnice Vehovec Ljubljana po 100 K. Mestni kino, Kopriva v Kamnici po 50 K. Uspeh prejšnjih 6 dni 61.325 K ter 5.089. Skupaj 66.424 K. Rešilni oddelek se tem potom še enkrat presrečno zahvaljuje vsem nabiralcem in darovalcem za njihovo požrtvovalnost in naklonjenost.

## Kultura in umetnost.

**Častni večer gđne Savinove in g. Rasbergerja.** Jutri se vrši častni večer prihujenega para iz »Mamzelle Nitouche« gđne Danice Savinove ter gospoda Pavla Rasbergerja. Kdor je posecal vso sezono naše gledališče, ta bo gotovo znal ceniti ta dva umetnika, ki sta si priborila pri občinstvu splošno priljubljenost. Gđna Savinova nas je vedno izborna zabavala, g. Rasberger pa nam je tekom sezone ustvaril celo vrsto tipov, saj je tudi stal pred nami na odru najmanj 140 krat. Naša gledališka publika je znala vedno ceniti delo našega gledališča in igralcev, zato upravičeno upamo, da bo tudi jutri izpolnila svojo dolžnost.

## Zadnje vesti.

### Rusi in Poljaki.

#### Rusi prodirajo dalje.

DKU. Moskva, 28. maja. Frontno poročilo z dne 27. t. m. Na zapadni fronti so prodirle rdeče čete 40 verst vzhodno od Swenzanyja. Dalje južno je bil razbit trdovratni odpor sovražnikov in zaseden je bil Budslav. Prodiranje se nadaljuje. Zasedenih je mnogo krajev južozapadno od Shodsiskega. Dne 26. t. m. je bil osvojen Borysov.

### Poljaki ponujajo Rusom mir.

DKU Berlin, 29. maja. »Vossische Zeitung« poroča iz Varšave: Poljska nota na moskovsko sovjetsko vlado glede navezanja mirovnih pogajanj je že sestavljena. Zunanji minister Patek je izjavil, da je bil takoj po zavzetju Kijeva pripravljen pričeti s sovjetsko vlado mirovna pogajanja, da pa je to preprečila sovjetska protiofenziva na Berezini.

### Poljska v zagati.

LDU Berlin, 29. maja. »Lokalanzeiger« poroča iz Bazla: Kakor doznava »Petit Parisien« je naslovila poljska vlada na Francijo brezlično brzojavko v kateri slika resen položaj v katerem se nahaja poljska vojska ter jo radi tega prosi, da bi ji doposlala močna ojačenja, ker sicer je popoln poraz Poljske neizogiben.

## Debata o vladni deklaraciji.

Beograd, 28. maja. Včeraj se je pričela debata o vladni deklaraciji. Kot prvi je govoril poslanec Kerubin Segvić (Narodni klub.) Govornik je izrazil svoje veselje, da se je posrečilo sestaviti koncentracijsko vlado govoril je dalje o vladni deklaraciji ter ostro kritikoval, da manjka v tej deklaraciji jadransko vprašanje. Za njim je nastopil bivši minister Korać (socialni demokrat) ter izrazil svoje mnenje napram vladni deklaraciji, ki se da označiti jako na kratko, dejal je, da o stvareh, ki so za nas življenskega pomena ne vsebuje niti besedice. V imenu jugoslovenskega kluba je govoril poslanec Stanko Banić. Za njim bivši minister Kristan za tem pa Niko Popadić. Danes se debata nadaljuje.

## Padanje cen po svetu.

DKU Pariz, 28. maja. Padanje cen v Franciji se dan za dnem bolj jasno opaža. V Havru je padla cena bombaževini v enem mesecu pri 50 kg za 244 frankov, kavi za 76 frankov, volni pa za 35 frankov. Istotako padajo dan za dnem tudi cene drugih predmetov, pred vsem pa živil in vina.

DKU Rim, 28. maja. (Stefani). Po vsej Italiji so se pričele cene blagu znatno nižati. Na nižanje upliva predstoječa dobra letina ter de stvo, da se svetovna produkcija nepričakovano hitro veča, tako, da kmalu ne bo več pomanjkanja.

## Senat odklonil mandat nad Armenijo.

DKU. Washington, 28. maja. (Brezlično.) Wilsonov predlog o prevzetju mandata nad Armenijo je senat včeraj z 11 proti 4 glasovom odlonil.

## Wilsonov veto proti separatnemu miru.

DKU. New York, 28. maja. Predsednik Wilson je vložil svoj veto proti nedavno v senatu sprejetemu republikanskemu predlogu o sklenitvi separatnega mira z Nemčijo in Avstrijo.

## Konec stavke francoskih železničarjev.

DKU Pariz, 28. maja. (Havas). Železničarska zveza je sklenila, da se vrnejo njeni člani na delo v soboto 29. t. m. S tem je ta dolgotrajna stavka končno popolnoma končana.

## Zmaga turških revolucionarjev.

LDU. London, 27. maja. Po poročilu iz Carigrada so bile vladne čete v Mali Aziji poražene po nacionalističnih četah. General Mahmud paša je odložil svoje mesto iz zdravstvenih ozirrov.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«



## Mala oznanila.

**V zakup** za tri leta iščem v Mariboru manjšo gostilno s tremi ali štirimi sobami. Ako treba, plačam enoleten zakup naprej. Ponudbe se sprejemajo v trgovini na Aleksandrovi cesti št. 23. 6-4

**Išče se eno večjo ali dve manjši zračni sobi** za dve solidni osebi. Ponudbe na upravo »Mariborskega delavca«.

**Lepa mala soba** s postrežbo se odda. Naslov pove upravništvo.

**Tražim** jednog dobrog kolara (Kastenmacher za fijakere) i jednog dobrog kovača uz dobru plaču za Sarajevo. Upitati se može Aleksandrova cesta 31, Nikolić.

### Albert Kopač

o modna in manufakturna trgovina o  
**Maribor, Glavni trg 17**

priporoča svojo bogato zalogo vsega v to stroko spadajočega blaga.

## Otvoritev slaščičarne!

Naznanjam cenj. občinstvu Maribora in okolice, da sem po dolgotrajni vojni zopet otvoril svojo moderno urejeno

**slaščičarno v Slovenski ulici**  
(Grajski ulici) št. 5 (preje Amon).

➤ Vsaki dan sveže pecivo in sladoled. ➤

Cenjena naročila za razne svečanosti se točno izvršijo.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

**Emanuel Ilich**

3-1

slaščičar.

### Jakob Lah, Maribor

**Glavni trg 2.**

Zaloga čevljev, gamaš, perila, potnih košar, tržnih torbic itd.

**Najceneje! 10-2 Solidno!**

## I. Mariborski bioskop

Aleksandrova cesta.

Od sobote 29. maja do torka 1. junija 1920:

Velikanski detektivfilm!

## Malajevo bodalo

Spored, kateri bo gotovo vsakega zelo zanimal. Zelo napeto dejanje in velikanska režija. KARL AUEN kot detektiv JOE DEEBES.

**In druge podobe.**

➤ Vsako sredo in soboto novi spored! ➤

Predstave se vrše vsaki dan ob 18. (6.) in 20. (8.) uri v nedeljo ob pol 15. (pol 3.), 4. (16.), 18. (6.) in 20. (8.) uri zvečer.

## Rezan in okrogel les

tramove — drva — oglje — kupuje vsake množino 245

„DRAVA“, lesna trgovska in industrijska družba z o. z.  
MARIBOR.

## Gospodje!

Jamčim Vam pod kavčijo, da Vam izgotovim obleke vseh krojev solidno, ceno in v najkrajšem času; sprejemam tudi preobračanje starih ter likanje; če treba pridem sam na dom ter se priporočam

**Štolfa, Koroščeva cesta 8, II. ndstr., pri mestnem parku**

## Kreditno društvo Mestne hranilnice v Mariboru, Orožnova ulica 2, I. nadstropje

sprejema vloge na tekoči račun in jih obrestuje po 4%, dovoljuje menične in kontokorentne kredite trgovcem in obrtnikom proti 6% obrestim brez drugih stroškov.

# Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

**Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.**

**Sprejema:** Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

**Kupuje in prodaja:** Devize, valute, vrednostne papirje itd.

**Eskontira:** Menice, devize, vrednostne papirje itd.

**Daje kredite:** Pod najugodnejšimi pogoji.

**Izdaja:** Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

**Daje predujme:** Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

**Prevzema:** Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

## Rogaška Slatina

Najboljša mineralna voda

Tempel vrelec, namizna voda

Styria vrelec, medicinalna voda

Donatski vrelec, medicinalna

:: voda najmočnejše vrste ::

Zastopstvo v vseh večjih mestih in krajih. Dobiva se v vseh prodajalnah in restavracijah. Pojasnila daje

**Ravnateljstvo Zdravilišča Rogaška Slatina.**

**Zlet Sokolskega Saveza SHS v Maribor dne 29. avgusta 1920!**